

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, अनुसन्धान सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :-	लिखित परीक्षा (Written Examination)	पूर्णाङ्क :- २००
द्वितीय चरण :-	अन्तर्वार्ता (Interview)	पूर्णाङ्क :- ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन (General Awareness & Public Management)	१००	४०	वस्तुगत (Objective)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२० प्रश्न × २ अङ्क	४५ मिनेट
	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)					३० प्रश्न × २ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - knowledge)	१००	४०	विषयगत (Subjective)	छोटो उत्तर (Short Answer) लामो उत्तर (Long Answer)	१२ प्रश्न × ५ अङ्क ४ प्रश्न × १० अङ्क	२ घण्टा १५ मिनेट

द्वितीय चरण : अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

पत्र /विषय	पूर्णाङ्क	उर्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०		मौखिक (Oral)

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रमको योजनालाई प्रथम चरण र द्वितीय चरण गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्रको माध्यम भाषा पाठ्यक्रमको विषयवस्तु जुन भाषामा दिइएको छ सोही भाषाको आधारमा नेपाली वा अंग्रेजी मध्ये कुनै एक मात्र भाषा हुनेछ । तर विषयवस्तुलाई स्पष्ट गर्नुपर्ने अवस्थामा दुवै भाषा समेत प्रयोग सकिने छ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।
- प्रथम पत्र र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । तर एकैदिनमा परीक्षा लिइनेछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक हुने परीक्षामा परीक्षार्थीले उत्तर लेख्दा अंग्रेजी ठूलो अक्षरहरू (Capital letters): A, B, C, D मा लेख्नुपर्नेछ । सानो अक्षरहरू (Small letters): a, b, c, d लेखेको वा अन्य कुनै सङ्केत गरेको भए सबै उत्तरपुस्तिका रद्द हुनेछ ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्न हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- विषयगत प्रश्नहरूको हकमा तोकिएको अंकको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- विषयगत प्रश्न हुनेका हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नको उत्तर सोहीखण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
- परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिइए अनुसार हुनेछ ।

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, अनुसन्धान सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

११. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्भन्नु पर्दछ ।
१२. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनोट भएका उम्मेदवारलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१३. यस भन्दा अगाडि लागू भएको माथि उल्लेखित सेवा, समूहको पाठ्यक्रम खारेज गरिएको छ ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति : - २०८०/१०/२२

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनकित प्रथम श्रेणी, अनुसन्धान सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र (Paper I) :-
सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन तथा सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान

भाग (Part I) :
सामान्य ज्ञान र सार्वजनिक व्यवस्थापन
(General Awareness and Public Management)

खण्ड (Section - A) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

1. सामान्य ज्ञान (General Awareness)

- 1.1 नेपालको भौगोलिक अवस्था, प्राकृतिक स्रोत र साधनहरू
- 1.2 नेपालको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र सामाजिक अवस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.3 नेपालको आर्थिक अवस्था र चालु आवधिक योजना सम्बन्धी जानकारी
- 1.4 जैविक विविधता, दिगो विकास, वातावरण, प्रदुषण, जलवायु परिवर्तन र जनसंख्या व्यवस्थापन
- 1.5 मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञान र प्रविधिका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू
- 1.6 जनस्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 1.7 नेपालको संविधान (भाग १ देखि ५ सम्म र अनुसूचीहरू)
- 1.8 संयुक्त राष्ट्रसंघ र यसका विशिष्टीकृत संस्था सम्बन्धी जानकारी
- 1.9 क्षेत्रीय संगठन (सार्क, बिमस्टेक, आसियान र युरोपियन संघ) सम्बन्धी जानकारी
- 1.10 राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू

खण्ड (Section - B) : (१० प्रश्न× २ अङ्क = २० अङ्क)

2. सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)

- 2.1 कार्यालय व्यवस्थापन (Office Management)
 - 2.1.1 कार्यालय (Office) : परिचय, महत्व, कार्य र प्रकार
 - 2.1.2 सहायक कर्मचारीका कार्य र गुणहरू
 - 2.1.3 कार्यालय स्रोत साधन (Office Resources): परिचय र प्रकार
 - 2.1.4 कार्यालयमा सञ्चारको महत्व, किसिम र साधन
 - 2.1.5 कार्यालय कार्यविधि (Office Procedure) : पत्र व्यवहार (Correspondence), दर्ता र चलानी (Registration & Dispatch), फाइलिङ (Filing), परिपत्र (Circular), तोक आदेश (Order), टिप्पणी लेखन र टिप्पणी तयार पार्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू
 - 2.1.6 अभिलेख व्यवस्थापन (Record Management)
- 2.2 निजामती सेवा ऐन र नियमावलीमा भएका देहायका व्यवस्थाहरू
 - 2.2.1 निजामती सेवाको गठन, संगठन संरचना, पदपूर्ति गर्ने तरिका र प्रक्रियाहरू
 - 2.2.2 कर्मचारीको नियुक्ति, सरुवा, बढुवा, विदा, विभागीय सजाय र अवकाश
 - 2.2.3 कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण, नैतिक दायित्व र कर्तव्यहरू
- 2.3 संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय सम्बन्धी जानकारी
- 2.4 संवैधानिक निकाय सम्बन्धी जानकारी
- 2.5 सरकारी बजेट, लेखा र लेखापरीक्षण प्रणाली सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.6 सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, सेवा प्रवाह गर्ने निकाय, तरिका र माध्यमहरू
- 2.7 मानव अधिकार, सुशासन र सूचनाको हक सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- 2.8 सार्वजनिक बडापत्र (Public Charter)
- 2.9 व्यवस्थापनको अवधारणा तथा सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, समन्वय, निर्णय प्रक्रिया, उत्प्रेरणा र नेतृत्व सम्बन्धी जानकारी
- 2.10 मानवीय मूल्य मान्यता (Human Values), नागरिक कर्तव्य र दायित्व तथा अनुशासन

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, अनुसन्धान सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

भाग (Part II) :-
सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based - Knowledge)

(३० प्रश्न× २ अङ्क = ६० अङ्क)

१. संस्कृत भाषा

- १.१ संस्कृत भाषाको परिचय र यसका विशेषता
- १.२ संस्कृत भाषाको वैज्ञानिक अध्ययन - ध्वनिविज्ञान, वर्णविज्ञान, रूपविज्ञान, वाक्यविज्ञान र अर्थविज्ञान
- १.३ वैदिक संस्कृत भाषा र लौकिक संस्कृत भाषाको सामान्य परिचय र भिन्नता

२. संस्कृत व्याकरण

- २.१ वर्ण समाप्ताय र प्रत्याहारको परिचय
- २.२ वर्णोच्चारणस्थान, प्रयत्न, संज्ञा र सन्धिको परिचय
- २.३ सुबन्त शब्दहरूको प्रयोग साधन, रूपावली ज्ञान र वाक्यमा प्रयोग
- २.४ तिङन्त शब्द र धातुहरूको प्रयोग साधन, रूपावलीको ज्ञान र वाक्यमा प्रयोग
- २.५ कृदन्त, तद्धितान्त शब्द निर्माण प्रक्रिया र प्रयोग
- २.६ कारक र समासको परिचय र प्रयोग
- २.७ स्त्रीप्रत्ययान्त शब्द निर्माण प्रक्रिया

३. वाक्य रचना प्रक्रिया

- ३.१ कर्तृवाच्य, कर्मवाच्य, भाववाच्यको वाक्य प्रयोग
- ३.२ कर्तृवाच्य, कर्मवाच्य, भाववाच्यको वाच्य परिवर्तन
- ३.३ अशुद्ध वाक्यको शुद्धीकरण
- ३.४ संस्कृत भाषाबाट नेपाली भाषामा अनुवाद
- ३.५ नेपाली भाषाबाट संस्कृत भाषामा अनुवाद

४. संस्कृत वाङ्मय र यसका प्रमुख स्रष्टाहरू

- ४.१ वेद, उपवेद, ब्राह्मणग्रन्थ र उपनिषद्को परिचय
- ४.२ स्मृतिग्रन्थहरू र वेदाङ्गको परिचय
- ४.३ पुराणको लक्षण, पुराण र उपपुराणको नाम
- ४.४ रामायण र महाभारत सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ४.५ भास, कालिदास, अश्वघोष, भारवि, भवभूति, माघ, बाण भट्ट, श्रीहर्ष, प्रताप मल्ल, शक्ति बल्लभ, छविलाल, सुकृतिदत्त पन्त, कुलचन्द्र गौतम, पण्डितराज सोमनाथ सिग्देलको परिचय र कृतिहरू
- ४.६ संस्कृत महाकाव्य, खण्डकाव्य, चम्पूकाव्य, नाटक र गद्यकाव्यको सामान्य परिचय
- ४.७ प्राच्य दर्शन र तन्त्रको सामान्य परिचय

५. धर्म, दर्शन र इतिहास

- ५.१ हिन्दु दर्शनको उत्पत्ति र विकास
- ५.२ शैव, वैष्णव, शाक्त, सौर्य र गाणपत्य संप्रदाय सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ५.३ बौद्ध दर्शनको उत्पत्ति र विकास
- ५.४ बुद्धका उपदेशहरू (चतुआर्य सत्य र अष्टाङ्गिक मार्ग)

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनकित प्रथम श्रेणी, अनुसन्धान सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ५.५ निर्वाण एवं बोधिसत्व सम्बन्धी धारणा
- ५.६ बुद्ध धर्मका विभिन्न सम्प्रदायहरु
- ५.७ नेपालमा प्रचलित मुख्य मुख्य अन्य धर्महरुका बारेमा सामान्य जानकारी
- ५.८ लिच्छवी, मल्ल र आधुनिककालिन इतिहासको सामान्य जानकारी

६. लिपिविज्ञान

- ६.१ नेपालमा विभिन्न कालमा प्रचलनमा रहेका लिपिहरुको विकासक्रम
- ६.२ ब्राह्मी, पूर्वलिच्छवी, उत्तर लिच्छवी लिपिहरुको जानकारी
- ६.३ नेवारी लिपिका विभिन्न प्रकारहरु सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ६.४ प्राचीन देवनागरी लिपि

७. नेपालमा अभिलेख व्यवस्थापन

- ७.१ अभिलेख एवं कागजातको परिभाषा
- ७.२ अभिलेखको प्राप्ति
- ७.३ अभिलेखको सूचीकरण एवं वर्गीकरण
- ७.४ अभिलेखको भण्डारण एवं संरक्षण
- ७.५ राष्ट्रिय अभिलेखालयको संकलनमा रहेका हस्तलिखित ग्रन्थहरु
- ७.६ नेपालमा अभिलेखालयको विकास
- ७.७ राष्ट्रिय अभिलेखालयको काम, कर्तव्य र अधिकार

८. प्राचीन/ साँस्कृतिक सम्पदा र ऐन नियम

- ८.१ मूर्त तथा अमूर्त साँस्कृतिक सम्पदाहरु सम्बन्धी जानकारी
- ८.२ विश्व सम्पदास्थल एवं प्राचिन स्मारकहरु
- ८.३ पुरातात्विक अन्वेषण, उत्खनन एवं संरक्षण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ८.४ नेपालमा रहेका सरकारी र सामुदायिक संग्रहालयहरु सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ८.५ अभिलेख संरक्षण ऐन, २०४६ र नियमावली, २०६२
- ८.६ प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३ (संशोधन सहित) र नियमावली, २०४६
- ८.७ संस्कृति र पुरातत्व क्षेत्रसँग सम्बन्धित नेपाल सरकारबाट हस्ताक्षर गरेका अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धी

प्रथम पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिने छ ।

प्रथम पत्र (वस्तुगत)					
भाग	खण्ड	विषयबस्तु	परीक्षा प्रणाली	अङ्कभार	प्रश्न संख्या × अङ्क
I	(A)	सामान्य ज्ञान (General Awareness)	बहुवैकल्पिक प्रश्न (MCQs)	२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
	(B)	सार्वजनिक व्यवस्थापन (Public Management)		२०	१० प्रश्न × २ अङ्क = २०
II	-	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based -knowledge)		६०	३० प्रश्न × २ अङ्क = ६०

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, अनुसन्धान सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्रको भाग (Part II) सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based -knowledge) को पाठ्यक्रमका इकाईबाट परीक्षामा यथासम्भव देहाय बमोजिम प्रश्नहरू सोधिने छ।

इकाई	1	2	3	4	5	6	7	8
प्रश्न संख्या	3	5	3	3	5	3	3	5

नमूना प्रश्नहरू

१. संस्कृत भाषाको विशेषता कुन होइन् ?
A) देवभाषा
B) परिष्कृत व्याकरण
C) भारोपेली परिवारको भाषा
D) अनार्ष भाषा
२. वेदमा मात्र प्रयोग हुने लकार कुन हो ?
A) लट्
B) लेट्
C) लोट्
D) लिङ्
३. पाणिनीय व्याकरणमा कति प्रत्याहार प्रसिद्ध छन् ?
A) ४१
B) ४२
C) ४४
D) ४५
४. कुन पद उपसर्ग होइन ?
A) उप
B) अपि
C) उत
D) अति
५. कुन ग्रन्थ न्यायदर्शनसँग सम्बन्धित छ ?
A) न्यायामृताद्वैतसिद्धि
B) न्यायरत्नमाला
C) जैमिनीयन्यायमाला
D) न्यायमञ्जरी
६. 'मध्यमव्यायोगः' नाटकका स्रष्टा को हुन् ?
A) भास
B) कालिदास
C) भारवि
D) श्रीहर्ष
७. 'प्यालियोग्राफी' भनेको के हो ?
A) अभिलेखहरू अध्ययन गर्ने विषय
B) कलात्मक लेखन पद्धति
C) प्राचीन लेखन पद्धति
D) लेखन सामग्रीको अध्ययन गर्ने विषय
८. तलका मध्ये कुन लिपि नेपालमा सबभन्दा पछि विकास भएको हो ?
A) देवनागरी
B) उत्तरलिच्छवी
C) रञ्जना
D) भुजिमोल
९. राष्ट्रिय अभिलेखालयको संकलनमा रहेको 'कारण्डव्यूह' ग्रन्थ कुन दर्शन सँग सम्बन्धित छ ?
A) शैव
B) बौद्ध
C) शाक्त
D) वैष्णव

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, अनुसन्धान सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

एकाई ३ वाक्य रचना प्रक्रिया

१०. 'रामेण ग्रामो गम्यते' वाक्यको कर्तृवाच्य कुन हुन्छ ?
- A) रामः ग्रामो गच्छति ।
B) रामेण ग्रामं गम्यते ।
C) रामः ग्रामेण गच्छति ।
D) रामः ग्रामं गच्छति ।
११. 'पच्' धातुको क्तप्रत्यायान्त रूप कुन शुद्ध हो ?
- A) पक्त
B) पचित
C) पक्व
D) पत्त
१२. तलका मध्ये कुन संस्कृत वाक्य ठीक छ ?
- A) ग्रामस्य परितः शैला सन्ति ।
B) ग्रामं परितः शैला सन्ति ।
C) ग्रामात् परितः शैला सन्ति ।
D) ग्रामाणां परितः शैला सन्ति ।
१३. 'रामः क्षेत्रं अखनत् ।' यो वाक्यको नेपाली अनुवाद कुन हो ?
- A) रामले खेत खन्यो ।
B) रामले खेत खन्नेछ ।
C) रामले खेत खन्छ ।
D) रामले खेत खनेको छ ।
१४. 'गुरुले बालकलाई पाठ लेखाउनुहुन्छ ।' यो वाक्यलाई संस्कृत भाषामा अनुवाद गर्दा के हुन्छ ?
- A) गुरुणा बालकं लेखं लेखयति ।
B) गुरुः बालकं लेखं लेखयति ।
C) गुरुः बालकेन लेखं लेखयति ।
D) गुरुः बालकात् लेखं लेखयति ।

लोक सेवा आयोग
नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, अनुसन्धान सहायक पदको
खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II) :-
सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job based -knowledge)

खण्ड (Section) (A) :- ५० अङ्क

१. संस्कृत भाषा

- १.१ संस्कृत भाषाको परिचय र यसका विशेषता
- १.२ संस्कृत भाषाको वैज्ञानिक अध्ययन - ध्वनिविज्ञान, वर्णविज्ञान, रूपविज्ञान, वाक्यविज्ञान र अर्थविज्ञान
- १.३ वैदिक संस्कृत भाषा र लौकिक संस्कृत भाषाको सामान्य परिचय र भिन्नता

२. संस्कृत व्याकरण

- २.१ वर्ण समाप्ताय र प्रत्याहारको परिचय
- २.२ वर्णोच्चारणस्थान, प्रयत्न, संज्ञा र सन्धिको परिचय
- २.३ सुबन्त शब्दहरूको प्रयोग साधन, रूपावली ज्ञान र वाक्यमा प्रयोग
- २.४ तिङ्न्त शब्द र धातुहरूको प्रयोग साधन, रूपावलीको ज्ञान र वाक्यमा प्रयोग
- २.५ कृदन्त, तद्धितान्त शब्द निर्माण प्रक्रिया र प्रयोग
- २.६ कारक र समासको परिचय र प्रयोग
- २.७ स्त्रीप्रत्ययान्त शब्द निर्माण प्रक्रिया

३. वाक्य रचना प्रक्रिया

- ३.१ कर्तृवाच्य, कर्मवाच्य, भाववाच्यको वाक्य प्रयोग
- ३.२ कर्तृवाच्य, कर्मवाच्य, भाववाच्यको वाच्य परिवर्तन
- ३.३ अशुद्ध वाक्यको शुद्धीकरण
- ३.४ संस्कृत भाषाबाट नेपाली भाषामा अनुवाद
- ३.५ नेपाली भाषाबाट संस्कृत भाषामा अनुवाद

४. संस्कृत वाङ्मय र यसका प्रमुख स्रष्टाहरू

- ४.१ वेद, उपवेद, ब्राह्मणग्रन्थ र उपनिषद्को परिचय
- ४.२ स्मृतिग्रन्थहरू र वेदाङ्गको परिचय
- ४.३ पुराणको लक्षण, पुराण र उपपुराणको नाम
- ४.४ रामायण र महाभारत सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ४.५ भास, कालिदास, अश्वघोष, भारवि, भवभूति, माघ, बाण भट्ट, श्रीहर्ष, प्रताप मल्ल, शक्ति बल्लभ, छविलाल, सुकृतिदत्त पन्त, कुलचन्द्र गौतम, पण्डितराज सोमनाथ सिग्देलको परिचय र कृतिहरू
- ४.६ संस्कृत महाकाव्य, खण्डकाव्य, चम्पूकाव्य, नाटक र गद्यकाव्यको सामान्य परिचय
- ४.७ प्राच्य दर्शन र तन्त्रको सामान्य परिचय

खण्ड (Section) (B) :- ५० अङ्क

५. धर्म, दर्शन र इतिहास

- ५.१ हिन्दु दर्शनको उत्पत्ति र विकास
- ५.२ शैव, वैष्णव, शाक्त, सौर्य र गाणपत्य संप्रदाय सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ५.३ बौद्ध दर्शनको उत्पत्ति र विकास

लोक सेवा आयोग

नेपाल शिक्षा सेवा, पुरातत्व समूह, पुरातत्व उपसमूह, राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी, अनुसन्धान सहायक पदको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ५.४ बुद्धका उपदेशहरु (चतुर्थाय सत्य र अष्टाङ्गिक मार्ग)
- ५.५ निर्वाण एवं बोधिसत्व सम्बन्धी धारणा
- ५.६ बुद्ध धर्मका विभिन्न सम्प्रदायहरु
- ५.७ नेपालमा प्रचलित मुख्य मुख्य अन्य धर्महरुका बारेमा सामान्य जानकारी
- ५.८ लिच्छवी, मल्ल र आधुनिककालिन इतिहासको सामान्य जानकारी

६. लिपिविज्ञान

- ६.१ नेपालमा विभिन्न कालमा प्रचलनमा रहेका लिपिहरुहरुको विकासक्रम
- ६.२ ब्राह्मी, पूर्वलिच्छवी, उत्तर लिच्छवी लिपिहरुको जानकारी
- ६.३ नेवारी लिपिका विभिन्न प्रकारहरु सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ६.४ प्राचीन देवनागरी लिपि

७. नेपालमा अभिलेख व्यवस्थापन

- ७.१ अभिलेख एवं कागजातको परिभाषा
- ७.२ अभिलेखको प्राप्ति
- ७.३ अभिलेखको सूचीकरण एवं वर्गीकरण
- ७.४ अभिलेखको भण्डारण एवं संरक्षण
- ७.५ राष्ट्रिय अभिलेखालयको संकलनमा रहेका हस्तलिखित ग्रन्थहरु
- ७.६ नेपालमा अभिलेखालयको विकास
- ७.७ राष्ट्रिय अभिलेखालयको काम, कर्तव्य र अधिकार

८. प्राचीन/ साँस्कृतिक सम्पदा र ऐन नियम

- ८.१ मूर्त तथा अमूर्त साँस्कृतिक सम्पदाहरु सम्बन्धी जानकारी
- ८.२ विश्व सम्पदास्थल एवं प्राचिन स्मारकहरु
- ८.३ पुरातात्विक अन्वेषण, उत्खनन एवं संरक्षण सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ८.४ नेपालमा रहेका सरकारी र सामुदायिक संग्रहालयहरु सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- ८.५ अभिलेख संरक्षण ऐन, २०४६ र नियमावली, २०६२
- ८.६ प्राचीन स्मारक संरक्षण ऐन, २०१३ (संशोधन सहित) र नियमावली, २०४६
- ८.७ संस्कृति र पुरातत्व क्षेत्रसँग सम्बन्धित नेपाल सरकारबाट हस्ताक्षर गरेका अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धी

द्वितीय पत्रको लागि यथासम्भव निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

द्वितीय पत्र (विषयगत)					
पत्र	विषय	खण्ड	अङ्कभार	छोटो उत्तर	लामो उत्तर
द्वितीय	सेवा सम्बन्धित कार्य-ज्ञान (Job Based-Knowledge)	(A)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०
		(B)	५०	६ प्रश्न × ५ अङ्क = ३०	२ प्रश्न × १० अङ्क = २०